לפי שמצינו שהשוה הכתוב הקטן כגדול לזדון שבועה ולאיסר ולבל יחל יכול יהא חייב על הקדשו קרבן ת"ל °זה הדבר קתני מדת לאיסר ולבל יחל חייב אימא לאיסור בל יחל איסור בל יחל: מה נפשך אי מופלא סמוך לאיש דאורייתא מילקא נמי לילקי ואי מופלא סמוך לאיש לאו דאורייתא איסור נמי ליכא לאותן המוזהרים עליו *שמע מינה קטן אוכל נבלות ב"ד מצווין עליו להפריש הכא במאי עסקינן *כגון °שהקדיש הוא ואכלו אחרים הניחא למ"ד הקדיש הוא ואכלו אחרים לוקין אלא למ"ד אין לוקין מאי איכא למימר דאיתמר הקדיש הוא ואכלו אחרים רב כהנא אמר אין לוקין רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו לוקין מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא גופא הקדיש ואכלו אחרים רב כהנא אמר אין לוקין רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו לוקין במאי קמיפלגי מר סבר *מופלא סמוך לאיש דאורייתא ומר סבר מופלא סמוך לאיש מדרבנן מתיב רב ירמיה יתומה שנדרה בעלה מפר לה אי אמרת בשלמא מופלא סמוך לאיש דרבנן אתו נשואין דרבנן ומבטלי נדרא דרבנן אלא אי אמרת דאורייתא אתו נשואין דרבנן ומבטלי נדרא דאורייתא אמר רב יהודה אמר שמואל בעלה מפר לה ממה נפשך אי דרבנן הוא אי דאורייתא *קטן אוכל נבלות הוא °ואין ב"ד מצווין עליו להפרישו והא כי גדלה אכלה בהפרה קמייתא אמר רבה בר ליואי בעלה מפר לה כל שעה ושעה והוא שבעל והא °אין בעל מפר בקודמין *כדרב פנחס משמיה דרבא דאמר רב פנחס משמיה דרבא כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת אמר אביי ת"ש *קטן שלא הביא ב' שערות רבי יהודה אומר *אין תרומתו תרומה רבי יוסי אומר °עד שלא בא לעונת נדרים אין תרומתו תרומה משבא לעונת נדרים תרומתו תרומה סבורה קסבר ר' יוסי °תרומה בזמן הזה דאורייתא אי אמרת בשלמא מופלא סמוך לאיש דאורייתא אתי גברא דאורייתא ומתקן טבלא דאורייתא אלא אי אמרת דרבנן אתי גברא דרבנן ומתקן טבלא דאורייתא לא קסבר רבי יוסי תרומה בזמן הזה דרבנן וסבר ר' יוסי °תרומה בזמן הזה דרבנן *והתניא בסדר עולם °אשר ירשו אבותיך וירשתה ירושה ראשונה ושניה יש להן שלישית אין להן *וא"ר יוחנן מאן תנא סדר עולם ר' יוסי *) ר' יוסי *תני (א) לה ולא סבר לה ה"נ מסתברא דתניא עיסה שנדמעה או שנתחמצה בשאור של תרומה

חייבת

*) [פ' תוס' פירונין פ: ד"ס לא לא]

לפי שמצינו שהשוה הכתוב. מכי יפליא דמשמע יודע להפלות סמוך לאיש דאכתי קטן הוא כל שנה זו: זה הדבר אשר צוה וגו'. כלומר לאיסר ולא יחל אמרתי שיהא איסרו איסור ונדרו נבל יחל ולא לקרבן מעילה ובל יחל היינו מלקות ומסייע ליה לרב הונא: אימא תורת איסר לאיסור בל יחל. כלומר איסורא בעלמא ולא מלקות: אי מופלא סמוך לאיש דאורייתא. מכי יפליא לנדור [במדבר ל]: מילקא נמי לילקי. דהא כל זמן דנדרו נדר קאי עליה בבל יחל: איסורא נמי ליכא. עליו אם אכלו דהא לאו אתו רבנן לתקוני הכי תקון שלא יאכלו אחרים את הקדשו או הוא לכשיגדיל אבל בקטנותו לא באו לאסור עליו דקטן לאו בר קטולי עליה תקנתא דרבנן הוא: ומשני לעולם דרבנן ואיסורא אמאן קאי על אותן המוזהרים עליו להפריש מאיסורא: ש"מ כו'. פלוגתא היא בפרק חרש שנשא פקחת ביבמות (דף קיד.): אלא הכא במאי עסקינן כו'. ולעולם כדקתני ולאיסר ולבל יחל דהוי מלקות גמור ואפ"ה לא תסייעיה לרב הונא מהא דהא דקתני מלקות אהקדש קטן לאו לדידיה קאמר אלא לאחרים שאכלו את הקדשו: מדרבנן. כלומר מ"ד אין לוקין מוקים להא דקתני לאיסר ולבל יחל כדאוקמינן לאיסור כל יחל איסורא בעלמא ומדרבנן ומקרא דכי יפליא דקתני שהשוה הכתוב אסמכתא בעלמא: יתומה. שהשיאתה אמה דנת מיאון היא דנשואין דידה מדרבנן: בעלה מפר נדרה. ולא קרי לה יתומה אלא בקטנותה כל זמן שראויה למיאון: אי אמרת בשלמא מופלא סמוך לאיש. לא הוי נדרו נדר אלא מדרבנן מש"ה בעלה מפר לה דאתו נשואין דרבנן כו': והא לכי גדלה אכלה. כההיא הפרה דלאו הפרה היא ונמצא גדול אוכל נבלות: כל שעה. ואף משגדלה: והוא שבעל. לאחר שגדלה דהויא הך בעילה קדושין גמורין דאורייתא דמעשה גדולה מעשה הלכך אתו נשואין דאורייתא ומבטלין נדרא דאורייתא: אין הבעל מפר. נדרים הקודמין לנישואין במסכת נדרים (עג.) והאי נדר קדם להך בעילה דאורייתא: °על דעת בעלה. והך קטנה על דעתו של זה נדרה וכי אמרינן אין הבעל מפר בקודמין היכא דלית לה בעל בשעת נדר כלל: כדרב פנחס. כלומר לא מוקי לה לברייתא כשהבעל מפר לה כל שעה ושעה (ג)לעולם נדרה דאורייתא ודקשיא לך אתו נשואין דרבנן ומבטלין נדרא דאורייתא אהכי מבטלת דכל הנודרת כו': לעונת נדרים. היינו מופלא הסמוך לאיש שנדריו נבדקין: סבורה. רבנן בני הישיבה דבעו לאתויי לרב כהנא מהכא: תרומה דאורייתא. וקאמר משבא לעונת נדרים תרומתו תרומה ותרומה והקדש ונדר מדא היא דמקדשה כנדרו שקולה עליה שם: ירושה ראשונה. של יהושע: ושניה. בימי עזרא: יש להן. כלומר נגלות נבוכדנצר בטלה קדושת הארץ ונצטרכו לירושה ולקדשה בשניה: אבל שלישית. לעתיד לבא: אין להם. כלומר אינה ירושה דלא יצטרכו לרשתה ולקדשה דלא בטלה קדושתה מגולת הכתוב: דאמר רבי יוחנן. בעלמא: מאן תנא סדר עולם רבי יוסי. דהאי סתמא כי היכי דסתם מסכתין ר"מ [סנהדרין פו.] תנייה ולא סבר לה. להא דרשא דקתני שלישית אין להן אלא ודאי בטלה קדושת הארץ ותרומתה דהשתא דרבנן: עיסת חולין שנדמעה. כגון שנפל סאה של תרומה לתוך פחות ממאה של חולין:

חייבת

אי מופלא הסמוך לאיש דאורייתא מילקא נמי לילקי. וא"ת ואמאי פריך בפשיטות דלילקי הא איכא לאוקמא דאמרי דנדרו נדר לענין שאם אכלו אחרים שלוקין אבל הוא לא לקי דקטן הוא לעונשין וי"ל דהכי פריך אי מופלא הסמוך לאיש דאורייתא ואית ליה איסורא לקטן מילקא נמי לילקי:

לאותן המוזהרין עליו. תימה אמאי הוי ס"ד דליחייבו קרבן לפי שמניחין לו לעבור על נדרו וי"ל דהוה מצי למימר ולטעמיך אלא דבלא"ה הכי פריך שפיר:

כגון שהקדיש הוא ואכלו אחרים. וא"ת ואמאי לא מוקי כגון שאכל הוא בעצמו לכשיגדיל והוה ניחא טפי דגבי שבועה לא מתוקמא אלא כשאכל בעצמו דאפי' נשבע שלא יאכלו אחרים אין בכך כלום כל זמן שלא אסר עליהם בקונם דהוי כהקדש וי"ל דניחא ליה לאוקמי כשאכלו אחרים מיד סמוך לנדרו:

רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו לוקין. וא"ת והא סבר ר"ל התראת ספק לא שמה התראה בשמעתתא (מכות טז.) גבי נותר ופגול שבללן זה בזה והכא התראת ספק הוא דשמא לא יביא ב' שערות עד כ' שנים או ג' ונמצא דאכתי לא הוי מופלא סמוך לאיש ולא מיירי שאכלו אחרים לאחר שגדיל א"כ הל"ל כשאכלו הוא בעצמו והביא שתי שערות נמי לא איירי דא"כ הוא עצמו אם יאכלנו ילקה דרבי יוחנן אית ליה לעיל דתוך זמן כלאחר זמן וי"ל דאיירי כגון בזמן שרוב שמביאין שתי שערות בזמן ההוא כגון בי"ג ויום א':

אין ב"ד מצווין להפרישו. וא"ת לרב הונא דאמר שהוא עצמו לוקה מה מועיל הפרשו ומה מקשי הא כמאי רבי יוחנן למימר בפרק חרש (יבמות דף קיד.) דב"ד מצווין להפרישו וי"ל דלמסקנא דקאמר דעל דעת בעלה נודרת אתי שפיר והוה מצי למימר השתא וליטעמיך הא סבר ר' יוחנן דב"ד מצווין להפרישו אלא דבלא"ה פריך שפיר:

כדרב פנחס דאמר על דעת בעלה היא נודרת. והאי כמו אלא אע"ג דלא כתוב בספרים אלא וכעין זה יש בפ' אע"פ (כתובות דף סו.) *אמר רב הונא בריה דרב יהושע כלומר יקדשו ידיך לנשיהם דאין בספרים אלא וכנדרים (דף *ע"ג) יש בספרים אלא וא"ת א"כ אמאי נכתב בפרשת נדרים דבעל מפר לאשתו אפי' אינה אשתו כגון הכא הבעל מפר דעל דעתו נודרת וי"ל דאיצטריך לענין שאם אמר קיים ליכי שאינו יכול להפר א"נ משום דאמר רחמנא בעל מפר קאמר דלעולם על דעתו היא נודרת ואע"ג דהכא לא הוו אלא נישואין דרבנן ולא אמרה טורח שיפר מ"מ היא סבורה שבידו להפר כמו בשאר נשים ונודרת על דעתו:

אי אמרת בשלמא מופלא הסמוך לאיש דאורייתא. וא"ת אדפריך מרבי יוסי לשנויי מדרבי יהודה דאמר אין תרומתו תרומה אלמא סבר דמופלא הסמוך לאיש דרבנן ולכך לא מתקן טבל דאורייתא וי"ל דר' יהודה נמי לית ליה דמופלא סמוך לאיש דאורייתא והכא לתקן טבל לא איתרבי להיות כגדול:

ולהכי

[במדבר ל]

◆

מוסף רש"י

מופלא הסמוך לאיש. קטן שיודע להפלות ולומר כמנן שהוא סמוך לאיש, דהיינו בן י"ג, לשם מי נדר לשם מי הקדיש (נזיר כט:).

על דעת בעלה היא נודרת. על מנת אם ירצה הבעל וסמכה עליה דמודקן לה ביום שמעו (שבת מו:) על מנת שאם ירצה ואם לאו לא יהא נדר (גיטין סג.).

ירושה ראשונה. בימי יהושע היא ירושה, ושניה. וכן שניה לבימי עזרא, דכשגלו גלות ראשונה בטלה קדושת הארץ (יבמות פב:) שבטלה ירושה ראשונה ונקראת שניה ירושה (חולין ז.).

שלישית אין להן. כלומר לא בעי למהדר ומירשה, דירושה עומדת היא, ואשמעינן האי קרא דלא בטלה קדושת הארץ בגלות טיטוס (יבמות שם) שהשניה לא פסקה (חולין שם).

[שבת קכה. ושם]

תוספי הרא"ש

שרים קטן אוכל נבלות כו'. תי' כי ב"ד מצווין נמי להפרישו ופי' [illegible] קתני יכול יהא חייב על הקדש קרבן. וי"ל שהוה יכול לאסור לאחרים: הקדיש הוא ואכלו אחרים. [illegible]

הגהות הב"ח

[illegible]

גליון הש"ס

[illegible]

מוסף רש"י

(מכאן שייך לעמ' הבא) לרבנן דבי רב. בית המדרש קרי בי רב (כתובות סה.). נתחייבו בחלה. דכתיב בבואכם אל הארץ, ותניא בספרי ר' ישמעאל אומר שינה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה, [illegible] בדורות אלו ימי הנעורים. שככר היא גדולה (זכריה יא ה).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones